

15

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Завгородньої Євгенії Євгеніївни «Розвиток творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.07 – теорія і методика виховання

Соціально-економічні та політичні зміни в Україні передбачають активний пошук нових шляхів підвищення ефективності виховання молоді.

У Конституції України, законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року наголошено, що держава має забезпечити виховання особистості, яка усвідомлює власну культурну ідентичність, опановує культурно-історичні цінності та традиції, здатна творчо самореалізуватися у професійній діяльності.

Різні аспекти проблеми формування творчого потенціалу особистості розкрито у дослідженнях (В. Антонової, Дж. Дьюї, В. Загв'язинського, Н. Кічук, В. Комар, Н. Кузьміної, С. Сисоевої та інших).

Завгородня Євгенія Євгеніївна продовжує серію таких досліджень, зосереджуючи увагу на розвиток творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв.

Незважаючи на ряд досліджень, які стосуються окремих аспектів розвитку творчого потенціалу особистості, такий аспект, як розвиток творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв, не знайшов достатнього теоретичного обґрунтування та практичного втілення.

Зважаючи на це, тема, обрана Є. Є Завгородньою для дисертаційного дослідження, уявляється цілком актуальною та своєчасною.

Дисертаційне дослідження входить до наукової теми ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» «Освітні технології навчально-виховного процесу в сучасних закладах освіти» (державний

реєстраційний номер 0110U000751). Тему дисертації затверджено вченою радою ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол № 7 від 24.02.2013 р) та узгоджено в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні (протокол № 5 від 27 травня 2014 р.).

Зважаючи на суперечності, які негативно впливають на розвиток творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв, Є. Є. Завгородня формулює мету дослідження, визначає його завдання, які й зумовили логіку дослідно-експериментальної роботи.

У роботі на достатньому рівні представлено науковий апарат дослідження – його мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, наукова новизна та практичне значення.

Дисертантка ставить за мету – на основі теоретичного аналізу досліджуваної проблеми та вивчення освітньо-виховної практики обґрунтувати та експериментально перевірити організаційно-педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв.

На основі вивчення філософської, психолого-педагогічної, мистецтвознавчої літератури, дисертанткою було визначено сутність поняття «творчий потенціал особистості» як сукупність знань про предмет творчості, умінь, що актуалізуються в суб'єктивно новому художньому продукті й спрямованості особистості на створення цього продукту. Творчий потенціал майбутніх хореографів тлумачиться дослідницею як сукупність внутрішніх – особистісних (загальна культура, здібності, психічний, анатомо-фізіологічний розвиток) і зовнішніх (виховання, навчання) особливостей.

До позитивних моментів дисертації відносимо те, що дисертанткою розкрито специфіку освітнього середовища вищого навчального закладу культури та мистецтв, що передбачає як підготовку фахівця культурно-

дозвіллевої сфери, так і професіонала-фахівця, здатного як до педагогічної, так і виконавської діяльності.

Зважаючи на запропоноване уточнення понять: «творчий потенціал майбутніх хореографів», «освітнє середовище вищого навчального закладу культури та мистецтв», цілком доречним виявляються визначені дисертанткою критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, поведінковий) та їх показники. Грунтуючись на останніх, Є.Є. Завгородня добирає діагностичний інструментарій – сукупність взаємопов'язаних методів і методик (анкетування, бесіди, педагогічні спостереження, ранжування (методика К. Замфір в модифікації А. Реана); тестування (Рокич «Ціннісні орієнтації», Дж.Таунсенд «Культурно-ціннісні орієнтації»; С. Вишнякова «Креативність»; авторський тест на визначення рівня знань в галузі хореографії), запровадження яких на констатувальному етапі експерименту дало їй змогу виявити рівні розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів: високий, достатній, середній, критичний, низький.

Хотілося б відзначити вдумливий підхід дисертантки щодо обґрунтування організаційно-педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв, а саме: спрямованість освітнього середовища вищих навчальних закладів культури на формування ціннісного ставлення студентів до майбутньої професійної діяльності, розвиток творчого потенціалу; активізація виховного потенціалу освітнього середовища вищих навчальних закладів культури та мистецтв на розвиток виконавського постановочного та педагогічного досвіду майбутніх хореографів; впровадження інтерактивних форм, методів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу майбутніх хореографів.

Важливим і цінним для педагогічної практики є розробка й упровадження в освітнє середовище вищих навчальних закладів культури та мистецтв навчально-методичних матеріалів, що включають комплекс інтерактивних виховних заходів «Естетичні цінності хореографічного

мистецтва» та методичних рекомендацій для керівників хореографічних студій «Творчий потенціал у професійній діяльності майбутнього хореографа».

Результати педагогічного експерименту супроводжуються матеріалом у графічному відображенні, у вигляді таблиць, рисунків, які суттєво розширюють та доповнюють змістове поле дисертаційного дослідження.

У 7 додатках представлено методичні розробки автора.

Висновки дисертації достатньо виважені, логічні, достовірні, науково обґрунтовані.

Загальна оцінка дисертаційного дослідження є позитивною.

Публікації автора та автореферат повністю відображають основні положення й висновки дисертації, які опубліковано у 9 одноосібних публікаціях, з них 5 відображають основні наукові результати, 4 – апробаційного характеру.

Зміст, результати роботи, основні висновки, викладені в авторефераті, відповідають і повністю відображають основні положення дисертації.

Даючи в цілому високу оцінку дослідженню, висловимо кілька думок дискусійного характеру:

1. Недостатньо чітко представлена позиція автора стосовно теоретичних положень щодо визначення змісту поняття «творчий потенціал майбутніх хореографів».

2. Виокремлюючи принципи розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів в освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв (гармонійне поєднання традицій і новаторства; застосування систематичності та послідовності навчання і виховання; індивідуалізації та диференціації; наочності; поєднання вербальних і невербальних способів впливу; поступового руху від простого до складного; багаторазового повторення та варіативності; виховних впливів; міцності знань, умінь; міжпредметних зв'язків (с. 7, с. 13 автореферату, с. 87–88 дисертації),

доцільно було б детально розкрити кожний принцип у контексті проведеного дослідження.

3. У підрозділі 2.1. дисертантка приділяє увагу поясненню загальновідомих речей, а саме: що таке критерій, показник (с. 102–105), тоді як основна увага має концентруватися на описі процедури констатувального етапу дослідження.

4. Майже не конкретизовано, як відбувався розподіл студентів на контрольні та експериментальні групи. Чи є такий розподіл допустимим?

5. Розділ 2 дисертації має назву «Організаційно-педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв», хоча організаційно-педагогічним умовам присвячено лише підрозділ 2.2. Бажано було б більш детально зупинитися на розкритті кожної організаційно-педагогічної умови розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі закладів культури та мистецтв.

6. Зміст дисертації значно збагатився б, якщо б дослідниця показала гендерні відмінності у рівнях розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів.

7. У підрозділі 2.3 наведено кількісний аналіз результатів дослідження. Робота значно виграла б, якщо б дисертантка схарактеризувала рівні розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів в освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв після проведення дослідно-експериментальної роботи не тільки кількісно, а й якісно.

Викладені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, яка є самостійним, завершеним дослідженням, а отримані результати є помітним внеском у теорію і методику виховання.

Актуальність теми, самостійність і завершеність здійсненого дослідження, наукова новизна і практична значущість одержаних результатів

дають змогу зробити висновок про те, що дисертаційна робота «Розвиток творчого потенціалу майбутніх хореографів у освітньому середовищі вищих навчальних закладів культури та мистецтв» відповідає вимогам пунктів 11–15 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07 2013 № 567, а її автор Завгородня Євгенія Євгеніївна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.07 – теорія і методика виховання.

Офіційний опонент:
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів і
природокористування України

Кан – Л. В. Канішевська

ПІС ЗАСВІДЧУЮ
Спеціаліст відділу кадрів
М.В. Михайліченко
сч 2016р.